

YOSHLAR ONGIDA MAFKURAVIY IMMUNITETNI SHAKLLANTIRISHNING AHAMIYATI

Meyliyev Shaxzod

Chirchiq davlat pedagogika universiteti magistranti

Annotatsiya. Maqolada yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, bugungi kunda yoshlar ongidagi ma'naviy bo'shliqni to'ldirish, tafakkurida sog'lom dunyoqarash asoslarini shakllantirish hamda yoshlarni Vatanga muhabbat va hurmat ruhida tarbiyalash muhimligi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: Yoshlar va ma'naviyat, milliy ma'naviyat, mafkura, milliy g'oya, mafkuraning turlari, mafkuraning shakllari, milliy mafkura, milliy istiqlol mafkurasini, milliy istiqlol mafkurasining asosiy g'oyalari.

ЗНАЧИМОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ ИДЕОЛОГИЧЕСКОГО ИММУНИТЕТА В СОЗНАНИИ МОЛОДЁЖИ

Мейлиев Шахзод

Магистрант Чирчикского государственного педагогического
университета

Аннотация. В статье подчёркивается важность повышения духовности молодёжи, восполнения духовного пробела в сознании современной молодёжи, формирования основ здорового мировоззрения в её мышлении, воспитания молодёжи в духе любви и уважения к Родине.

Ключевые слова: Молодёжь и духовность, национальная духовность, идеология, национальная идея, виды идеологии, формы идеологии, национальная идеология, идеология национальной независимости, основные идеи идеологии национальной независимости.

THE IMPORTANCE OF DEVELOPING IDEOLOGICAL IMMUNITY IN THE MINDS OF YOUNG PEOPLE

Meyliyev Shahzod

Master's student at Chirchik State Pedagogical University

Annotation. The article emphasizes the importance of raising the spirituality of youth, filling the spiritual gap in the minds of young people today, forming the foundations of a healthy worldview in their thinking, and educating young people in the spirit of love and respect for the Motherland.

Keywords: Youth and spirituality, national spirituality, ideology, national idea, types of ideology, forms of ideology, national ideology, ideology of national independence, main ideas of the ideology of national independence.

Ma'lumki, haqiqiy bunyodkor, ijobiy e'tiqod inson ongli faoliyatining g'oyaviy asosini tashkil qiladi. Mafkuraviy immuniteti shakllangan, ongli yoshlarimiz davlatimizning ichki va tashqi siyosatining to'g'riligiga ishonadilar,

kelajagi buyuk yurtning barpo etilishi yo'lida o'zlarining butun kuch, aql, tajribalarini bu sohaga safarbar qiladilar. Har bir talaba mafkuraviy immuniteti shakllanib, qaro r topib, kuchli e'tiqodga ega bo'lgandagina u o'z faoliyatida muvaffaqiyat qozonishi mumkin. Har bir talaba e'tiqodining xarakteri konkret, real shaxsning yashash sharoitiga, uni o'rab olgan ijtimoiy muhitga, u olgan tarbiyaning xarakteriga, uning dunyoqarashining xususiyatiga, jamoatchilik fikrining ta'siriga, ma'lumotiga, bilim darajasiga, konkret shaxsning hayotiy tajribalari va boshqa omillarga qarab belgilanadi.

Mustaqillikdan so'ng globallashuv jarayoni kundalik hayotimizga juda tez sur'atlar bilan kirib kela boshladi. Buning asosiy sababi xususida gapirganimizda shuni alohida tan olish kerakki - bugungi kunda har qanday davlatning taraqqiyoti, rivojlanishi nafaqat yaqin qo'shnilar, balki dunyo miqyosida boshqa mintaqqa, hududlar bilan shu darajada chambarchas bog'lanib borayaptiki, bunda biror bir davlatning bu jarayondan chetga chiqib turishi hech bir ijobiy natijalarga olib kelmasligini, hayotning o'zi ko'rsatib turganligini tushunish va anglab olish qiyin emas.

O'zbekiston Respublikasining birinchi prezidenti Islom Karimov ta'biri bilan aytganda, "globallashuv - bu avvalo hayot sur'atlarining beqiyos darajada tezlashuvi demakdir" [1]. Globallashuv jarayonlari yoshlarimiz e'tiqodiga va ma'naviyatiga ham o'z ta'sirini o'tkazmay qo'ymaydi. Dunyoda mafkuraviy hamda informatsion xurujlar, turli g'oyaviy, ma'naviy tahdidlar avj olayotgan bugungi kunda yoshlarimiz e'tiqodini va ma'naviyatini yuksaltirish, tafakkurida sog'lom dunyoqarash asoslarini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Buni amalga oshirishning eng samarali usuli mafkuraviy tarbiyani to'g'ri tashkil etishdir. Mafkuraviy tarbiya-inson, ijtimoiy guruh, millat, jamiyat dunyoqarashini shakllantirishga, ularni muayyan maqsadlarni ifoda etadigan g'oyaviy bilimlar bilan qurollantirishga yo'naltirilgan jarayon"dir [2].

Bu borada mafkuraviy immunitetni shakllantirishda milliy va umuminsoniy qadriyatlar ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bir so'z bilan aytganda, milliy qadriyatlar mafkuraviy immunitetning imkoniyatlarini belgilab beradi va "g'oyaviy infeksiyalar" yo'lida qalqon vazifasini o'taydi. Mafkuraviy immunitet tizimini shakllantirishda yot g'oyalari kirib kelishining oldini olish, ularni yo'qotishga qaratilgan chora-tadbirlar majmuini o'z ichiga oladigan mafkuraviy profilaktikaning o'рни katta. Mafkuraviy profilaktika g'oyaviy-tarbiyaviy, ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, ma'naviy ishlar mazmunini, bir so'z bilan aytganda, to'g'ri tashkil etilgan butun tarbiya tizimini qamrab oladi. Shu boisdan ham vatanga bo'lgan muhabbatni kishi go'dakligidan talpinib, onaga bo'lgan muhabbatga qiyoslaydi. Mustaqil yurtimiz aholisining ko'pchilik qismini yoshlar tashkil qiladi. Bugungi kunda "mamlakatimizda 30 yoshgacha bo'lganlar aholining 67 foizini tashkil etadi [3].

Shu yoshlarni tarbiyalash nafaqat oilaning balki keng jamoatchilikning, ta'lim-tarbiya bilan shug'ullanadigan barcha ta'lim muassasalarning ham yuksak burchi hisoblanadi. Bugungi kunda yoshlarni, iymonli-e'tiqodli, mafkuraviy immuniteti shakllangan inson qilib tarbiyalash-jamiyatimizning bosh vazifasi

hisoblanadi. Bugungi globallashuv jarayonlari tezlashgan bir paytda iymon-e'tiqodni, mafkuraviy immunitetni to'kin-sochin bo'lgan bozorlardan ham, tanish-bilishlardan ham qarzga olib bo'lmaydi. E'tiqod tarbiyalanadi, mafkuraviy immunitet esa shakllantiriladi. Jamiyatda, inson hayotida e'tiqodning roli juda kattadir. Xalqimiz orasida "e'tiqodsiz kishi-o'zansiz daryodir"[4] degan maqol keng tarqalgan. Chunki har bir inson o'zining ijtimoiy va shaxsiy hayotida, o'z faoliyatida ma'lum qarashlarga, e'tiqodlarga amal qiladi va qilmog'i lozim.

E'tiqodsiz inson biron ishni bajarishda mustaqillik va ijodkorlikka ega bo'la olmaydi. E'tiqod – bizning fikrimizcha, kishilar o'z faoliyatlarida chin yurakdan amal qiladigan, qo'llab quvvatlaydigan ma'lum g'oyalar, qarashlar bo'lib, ular inson ongida u mehnat qilayotgan, yashayotgan sharoitning, vaqtning ta'sirida shakllanadigan ma'lum muhim tarkibiy qismidir.

Mana shu omillarning ijobiy yo salbiy, bunyodkor yo vayronkorligiga qarab birovlarining e'tiqodi mustahkam, beqaror yoki omonat bo'lishi mumkin. Olib borilayotgan tarbiyaviy ish tajribalari shundan dalolat beradiki, ularning so'nggisini mustahkam, ijobiy e'tiqodga aylantirish osonroqdir. Ma'lumki, e'tiqod xilma-xil shakllarga ega bo'ladi. Ular jumlasiga "siyosiy, huquqiy, axloqiy, estetik, falsafiy, diniy, ilmiy, ekologik, iqtisodiy, demografik, demokratik, g'oyaviy-mafkuraviy e'tiqodlar" [5] kiradi. E'tiqodi mustahkam bo'lmagan insonlar tez-tez o'z e'tiqodini o'zgartirib turishi mumkin.

Guruch kurmaksiz bo'lmaganidek, bugungi globallashgan zamonda bizning yoshlarimiz orasida ham e'tiqodi, iymoni mustahkam bo'lmagan ba'zi bir yoshlar uchrab turadi. Oqibat natijada mana shunday iymoni sust, e'tiqodi mustahkam bo'lmagan yoshlarga mamlakatimiz tinchligi, osoyishtaligiga tahdid solayotgan begona, yot, zararli g'oyalar, harakatlar ta'sir etmoqda. Bunday yoshlarning ma'naviy olamida bo'shliq vujudga kelmasligi uchun ularning qalbi va ongida sog'lom hayot tarzi, umummilliy qadriyatlarga hurmat-ehtirom tuyg'ularini bolaligidanoq boshlab shakllantirmoq lozim. Shuni unutmaslik kerakki, bugungi kunda inson ma'naviyatiga, tarixiy xotirasiga va o'zligini anglash masalasiga qarshi yo'naltirilgan, bir qarashda arziyas bo'lib tuyuladigan kichkina xabar ham ax borot olamidagi globallashuv shiddatidan kuch olib, ko'zga ko'rinmaydigan, lekin zararini hech narsa bilan qoplab bo'lmaydigan ziyon –zaxmat yetkazishi mumkin.

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki, yoshlarni ona-Vatanga muhabbat, boy tariximizga hurmat ruhida tarbiyalash uchun ta'bir joiz bo'lsa, avvalo ularning qalbi, ongida mafkuraviy immunitetni kuchaytirish kerak. Toki, yoshlar milliy o'zlikni anglashi, shu bilan birga, dunyoni chuqur anglaydigan, zamon bilan barobar qadam tashlaydigan insonlar bo'lib yetishsin. Buning uchun avvalo, barcha ijtimoiy va gumanitar fanlar orqali milliy g'oyani yoshlar qalbi va ongiga singdirishimiz zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Miromonovich Mirziyoyevning Oliy Majlisga va O'zbekiston xalqiga murojaatnomasi. Toshkent. 2020 yil 29 yanvar.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 5 iyuldagi PF-5106-son farmoni “Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish va O‘zbekiston yoshlari ittifoqi faoliyatini qo‘llab-quvvatlash to‘g‘risida” Toshkent shahri, 2017 yil 5 iyul.
3. “O‘zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosati asoslari” to‘g‘risidagi qonun. 1991 yil.
4. Umarova N. Globallashuv sharoitida axborot xurujlariga qarshi kurash. – Toshkent: “Akademiya” nashriyoti, 2005.
5. Milliy istiqlool g‘oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar. - T.: “O‘zbekiston”, 2000.
6. G‘affarova, G.G. (2025). Yoshlar submadaniyati fenomeni: falsafiy tahlil // NamDU Ilmiy axborotnomasi. 3-son, -B.331-334.
7. G‘affarova, G.G’. (2024). Kreativlik inson kapitalini rivojlantirish omili sifatida. NamDU Ilmiy Axborotnomasi, 8-son. 133-137-b
8. G‘affarova, G.G’. (2024). Kreativlik falsafasi. NamDU Ilmiy Axborotnomasi. 6-son. 280-283-b.
9. Gulamzhanovna, G.G. (2024). The Need for Creativity in the Development of Human Capital. Miasto Przyszłości, 52, 685–690. Retrieved from <http://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/4698>
10. Gaffarova, G.G. (2025). The phenomenon of the «Virtue man» in the scientific heritage of Al-Farobi. ISJ Theoretical & Applied Science, 06 (146), 76-80.